

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 758/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu senátu Milan Ľalíka (sudca spravodajca), sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Ľubomírom Havlíkom, Krížna 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 264/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 264/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Námestovo prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 264/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená jeho advokátom 24. novembra 2016, na prietahy v označenom konaní Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“), ktoré do podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené.

2. Sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €.

3. Na základe výzvy ústavného súdu sa k predmetnej veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom z 30. januára 2017, v ktorom uviedla rozpis jednotlivých úkonov v posudzovanej trestnej veci od doručenia obžaloby 16. decembra 2008 až do posledného pojednávania 15. decembra 2016, ktoré bolo odročené na 21. marec 2017 pre práceneschopnosť obžalovaného sťažovateľa. Dodala, že na doterajšej dĺžke konania sa podieľa aj sám sťažovateľ (resp. jeho obhajca) neustálymi žiadosťami o odročenie pojednávania či už z dôvodu práceneschopnosti alebo z dôvodu kolízie viacerých pojednávaní na jeden termín. K predĺženiu konania prispela aj neprítomnosť spoluobžalovaných (jeden z obžalovaných bol v Rakúsku a druhý obžalovaný v Maďarsku),

ale aj nesústredená činnosť konajúceho sudcu, čo sa prejavilo zrušením jeho rozsudku uznesením odvolacieho súdu z 23. júna 2015.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

4. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

6. Podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná...

7. Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

9. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník ocitol na súde. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z citovaných článkov ústavy a dohovoru a § 2 ods. 7 Trestného poriadku.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

11. V predmetnom konaní vedenom na okresnom súde je sťažovateľ obvinený z dvoch skutkov krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktoré nie je po skutkovej stránke zložité a ani právna stránka veci nevykazuje osobitný stupeň zložitosti.

Uvedený trestný čin patrí teda do bežnej agendy trestných súdov, svojou zložitou patrí medzi jednoduchšiu trestnú činnosť páchatel'ov, a preto podľa názoru ústavného súdu nemôže v danom prípade spôsobiť trvanie v dĺžke vyše 8 rokov bez rozhodnutia vo veci samej. Ide o trestnú vec, kde sa navyše predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, aby bol naplnený účel súdneho konania (obdobne I. ÚS 527/2012, I. ÚS 508/2015).

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správanie sťažovateľa v predmetnom konaní – po preskúmaní spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľ (jeho právny obhajca) svojím správaním tiež prispel k predĺženiu tohto konania. V konaní viackrát požadoval odročenie pojednávania alebo sa ho jednoducho nezúčastnil.

13. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd konštatuje, že súdne konanie sa začalo podaním obžaloby 16. decembra 2008 a do dnešného dňa nebolo skončené, čo samo osebe osvedčuje dôvodnosť podanej sťažnosti. Prieťahy v konaní priznal aj okresný súd poukázaním na nesústreďenú činnosť sudcu, čo sa prejavilo zrušením prvostupňového rozsudku uznesením Krajského súdu v Žiline z 23. júna 2015.

14. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 264/2008 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

15. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa čl. 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 264/2008 bez zbytočných prieťahov, lebo konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

16. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

17. Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a svoju žiadosť v sťažnosti odôvodňuje „*zmiernením následkov vyvolaných pocitovaním z ujmy na mojich (sťažovateľových, pozn.) právach...*“.

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

19. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie iba v sume 2 000 € z dôvodu, že aj sám sa pričínil o predlžovanie konania, a to častou neprítomnosťou (resp. jeho obhajcu) na nariadených pojednávaniach.

20. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2017